

Отговори и въпроси към „Коментар върху работата на Митко Паскалев „Източнобалкански тектонски регион – зонирание“ от Янко Герджиков и Диан Вангелов“

Един от проблемите за районирането на Балканидите и основен въпрос в коментара на Герджиков и Вангелов засяга въпроса за границите на тектонските зони (единици). Веднага искам да кажа, че за мен принципна разлика между тектонска зона и тектонска единица няма. Ако с термина тектонска зона се характеризират регионални, комплексни структури (Иванов, 1988), то съм съгласен отделените от мен тектонски зони в Източния Балкан да се наричат единици.

В редица работи (Паскалев, 1988, 1994, 2005, 2011) съм засягал въпроса за северната граница на Средногорската зона. Тук още един път казвам и считам, че границата между последната и Лудокамчийската (от север) не е тектонска, що се отнася до областта западно и източно от Сливен. Най-характерно за Средногорската зона е наличието на вулканизъм. Ако Задбалканският разлом, в тази област, съществува и представлява северната граница на зоната, то нормално е да се приеме, че северно от него вулкански материали няма. Никъде на изток от Белопаланската дислокация, въпреки многото търсене, не съм намерил т.нар. Задбалкански разлом. Горнокредните материали от Лудокамчийската зона лежат трансгресивно и дискордантно върху седиментно-вулканогенната задруга (Късен Турон? – Ранен Сенон?), обхващаща почти целия Козуйненски масив (част от Средногорската зона). Това може ясно да се види на шосето Сливен–с. Бяла (Паскалев, 1985). Основание пък за причисляването на Еминската свита към Средногорската зона е намирането в нея на вулканско тяло (в изток-западния дол северно от лет. Даулите (Тътените) и южно от местността Дебела могила). От друга страна наличието на субмеридионални гънки, както в типичните за Средногорието материали (вулканогенно-седиментната задруга) (източно от с. Сотиря) (Паскалев, 1994), така и в Еминската свита ми даде основание да причисля последната към Средногорската зона (Паскалев, 2005, 2011).

Особено характерна е геоложката обстановка по отношение на наличието на Котелската и Лудокамчийската единица и за границата между тях в Еминска Стара планина. Дислокацията на Чудните скали (Котелски навлак) може да се

проследи със сигурност до север, североизточно от с. Голица. За да пасне на тектонската му схема, Вангелов (Vangelov, 2002, Вангелов, 2007) я продължава до Черно море, а също така „създава“ Двойнишкия възсед, който свързва с Монапетренския (Вангелов, 2007, фиг. 2). Така границата между Лудокамчийската и Котелска единица е разломна. Реалността обаче е друга. На терена не могат да се намерят дори и следи от т.нар. Двойнишки възсед. Задавам въпрос към доц. Герджиков и доц. Вангелов: как едни и същи седименти (тези на Двойнишката свита), (а много вероятно един и същ пласт в долината на р. Двойница) северно от Двойнишкия-Монапетренския възсед принадлежат към Котелската единица, а южно от него към Лудокамчийската?

В точка три (3) от „Коментар върху.....“ авторите му наблягат на „ролята на разломните зони като граници на тектонските елементи“. Да, така е, но не винаги (това съм го изтъкнал и в публикацията си – Паскалев, 2011). В тази връзка питам критикуващите ме: къде има тектонска (разломна) граница между Котелската и Лудокамчийската единица? Горнокредно-палеогенските отложения (от Лудокамчийската единица) лежат трансгресивно и дискордантно върху триас-юрските (от Котелската), но никъде тектонски. Това ясно се вижда и на геоложката карта на Вангелов и Синьовски (Vangelov, Sinnyovski, 2001, Fig. 1).

Искам да обърна особено внимание и на т.нар. Лекарнишка отседна зона (с югозапад-североизточна ориентировка), съществуваща в работите на Вангелов. Всеки автор има свое виждане, но поне да се даде обосновка въз основа на какво е създадена тази структура и да се покажат елементарните ѝ структурни параметри. Най-интересното е, че тя от с. Голица на юг (до източно от с. Руен) разделя Котелската (от запад) от Лудокамчийската единица (Вангелов, 2007, фиг. 2). Това означава, че към Котелската единица се отнася почти целият обем на Двойнишката свита плюс части от горнокредни свити? В „Коментара върху.....“ се казва, че в работите ми „прозира пълна липса на съвременен разбиране на геодинамичната обстановка в областта на Източните Балканиди“. Сега аз казвам, че в тази основна работа на Вангелов

(Вангелов, 2007) прозира пълна липса на разбирането на общата геология на Източните Балканиди. Доц. Вангелов, доц. Герджиков знаете ли какъв е скалния пълнеж на Котелската единица? Според фиг. 2 (Вангелов, 2007) към нея (Котелската единица) освен Двойнишката свита се отнася и Горнопалеогенската Обзорска конгломератна свита (Кънчев, 1995). Това „откритие“ мога да го означа само с английското „nonsense“. Освен това, обстановката на представената схематична структурна карта (фиг. 2) противоречи на фиг. 6 от същата работа, където липсва Котелската единица (от с. Дъскотна на юг). На трансекта Айтос–Дългопол (фиг. 6) южно от с. Китка е даден един единствен разлом (вероятно възсед) с южна вергентност и в резултат на който се формират „разломно предопределени гънки, дуплекси.....“. За мен такъв възсед не съществува, а явно и за Вангелов, защото не фигурира на никоя от картите му (фиг. 1, 2).

Критика от страна на Герджиков и Вангелов има по отношение на разглежданите от мен гънкови структури (Паскалев, 1994, 2005, 2011). Според тези автори „теренните данни позволяват да се счита, че синседиментационните гънки са чести в района на Източните Балканиди“. Добре, синседиментационни, но в кои седименти са се образували? Ако са синседиментационни то би следвало да са характерни за определена седиментна формация или в различни свити би следвало да има и различни гънки. Напротив, гънките, както в горнокредни-

те, така и в палеогенските седименти са с еднакви структурни параметри, т.е. те са се формирали след отлагането на последните. Изключение правят тези в Еминската и Тепетарленската свити (Паскалев, 1994, 2005, 2011), които са със субмеридионална ориентировка на гънковите оси и са факт за причисляването им към Средногорската тектонска зона. В последната ми работа (Паскалев, 2011) те са описани, фотографирани и е дадено точното им местонахождение. Задавам въпроса: защо Герджиков и Вангелов не коментират съществуването им?

Вангелов изказва мнение за наличие на южновергентни гънки, резултат на „разломно предопределения им характер“, като декларативно заявява: „Всички тези случаи са наблюдавани на терена (фиг. 5)“ (Вангелов, 2007, стр. 61). Защо, след като (тези южновергентни гънки) са едва ли не масово разпространени, не са фотографирани или поне теренно нарисувани?

Г-н Герджиков и г-н Вангелов, позволете ми да отбележа и една съвсем малка забележка с пълното съзнание, че е много елементарно да ви я правя. Цитирайте правилно (виж в „Литературата“ първия и последния автор).

В заключение искам да кажа, че в работите ми всички структури са реални, описани са и документално отразени. На терена мога да ги покажа и всеки да се увери в съществуването им. От тази гледна точка бих приветствал един теренен симпозиум в Източна Стара планина.

Литература

- Вангелов, Д. 2007. Балансиране на трансекта „Айтоски проход“ (Източни Балканиди) като пример за гънкови-навлачни пояси със срязване на покривката. – *Год. СУ, ГГФ*, 99, 1–геол., 53–72.
- Иванов, Ж. 1998. *Тектоника на България*. Непубл. хабилит. труд. СУ „Св. Кл. Охридски“, 675 с.
- Кънчев, И. 1995. *Обяснителна записка към геоложката карта на България в М 1:100 000. Картен лист Долен Чифлик*. Комитет по геология и минералните ресурси, Геология и Геофизика АД.
- Паскалев, М. 1985. Гънков строеж на Вратнишката част от Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 46, 2, 221–234.
- Паскалев, М. 1988. Структурни изследвания в района на Котелската ивица в района на Котел. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 49, 1, 26–38.
- Паскалев, М. 1994. Структурни критерии за отделянето на Лудокамчийската от Средногорската зона в част от Източна Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 55, 3, 113–120.
- Паскалев, М. 2005. Ларамийски структури в Еминска Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 66, 1–3, 71–73.
- Паскалев, М. 2011. Източнобалкански тектонски регион – зонирание. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 72, 1–3, 43–52.
- Vangelov, D. D. Sinnyovski. 2001. Depositional processes and facies interpretation of a part of the Emine basin, Eastern Balkanides. – *Ann. Univ. Sofia, FGG*, 94, 1–geol., 41–62.
- Vangelov, D. 2002. Tectono-sedimentary evolution of the Eastern Balkan thrust belt (Eastern Bulgaria). – *Geology and Mineral Resources J.*, 2–3, 33–36.

Митко Паскалев
Геологически институт „Акад. Стр. Димитров“, БАН